

Детска градина „Радост“

5400, гр. Севлиево, ул. "Здравец" №1; тел. 0675/ 3-28-46; 8-90-02
e-mail: zdg.radost@abv.bg, www.dg-radost.org

УТВЪРЖДАВАМ:

Цанка Ненчева

Директор на ДГ „Радост“

Заповед № РД-09-09/13-09-2022 г.

Програма за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование

Програмата за гражданско, на ДГ „Радост“ е приета на заседание на педагогическия съвет
с решение № 7, ПРОТОКОЛ № РД -06-07/13.09.2022 г.

І. ВЪВЕДЕНИЕ В ПРОГРАМАТА

“Детето е свидетел, свидетел с развиваща се моралност - то търси улики как трябва да се държи и ги намира в начина, по който ние, родителите и учителите, живеем живота си, правим своя избор, отнасяме се към хората, показваме с нашите действия мотивите, желанията, ценностите си, като казваме на тези малки наблюдатели много повече отколкото си мислим.”

Р.КОУЛЪЗ

Настоящата програма се издава на основание чл.5, ал. 2 и чл.15, ал.4 от Наредба №13/21.09.2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование и допълнението и изменението на наредбата и е част от програмната система на ДГ „Радост“, Севлиево като нейна институционална политика.

Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование са взаимно свързани и формират интердисциплинарен комплекс, насочен към придобиване на социални, граждански и интеркултурни компетентности и на компетентности, свързани със здравето и поддържането на устойчива околна среда.

Гражданското образование е насочено към формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели и е свързано със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение.

Здравното образование е насочено към развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен стил и условия на живот и за доброволното адаптиране към поведение, благоприятстващо здравето.

Екологичното/устойчивото образование е насочено към формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение в тяхната взаимна връзка с оглед познаване на екологичните закони, защита, подобряване, управление и разумно използване на природните ресурси, както и опазване на природната среда и на екологичното равновесие.

Интеркултурното образование е насочено към усвояване на знания за различни измерения на културните идентичности и за основни характеристики на интеркултурните отношения, формиращо позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

II. ЦЕЛИТЕ НА ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ:

1. Изграждане на детето като автономна и активна личност, която:

- ✓ разбира и отстоява общочовешките ценности, ценностите на демокрацията и човешките права, участва в гражданския, политическия и социалния живот по отговорен, съзидателен и ефективен за себе си и за обществото начин;
- ✓ познава институциите, структурата и процедурите на демократичното общество, икономическите и политическите реалности на глобализиращия се свят;
- ✓ защита значимостта на всяка човешка личност в многообразието от нейните идентичности, признава правото и ценността на различието, приема равнопоставеността на всички в общото социално пространство;
- ✓ осъзнава и цени своята културна идентичност;
- ✓ взаимодейства с членовете на семейството си, общността и другите хора по конструктивен и уважителен начин;
- ✓ изразява обосновано и критично гражданската си позиция;
- ✓ подготвя се за вземане на самостоятелни решения относно своето развитие, проявява инициативност и способност да си поставя цели, да планира и да обосновава действията си;

- ✓ носи отговорност за поведението си и оценява влиянието на постъпките си за своя живот и този на другите хора;
- ✓ поддържа адекватна информация, продукти и услуги за подобряване на здравето и поддържа здравословен начин на живот за себе си и за околните;
- ✓ познава и спазва нормите за екологична култура и поведение с оглед опазване на природата и създаване на устойчива околна среда;
- ✓ познава механизмите на публичните институции и гражданското общество за прилагане на споделена отговорност за опазване на околната среда и проявява готовност за участие в тях;
- ✓ умее да прави връзки между отделни сфери на обществения живот и да разбира причините за социалните неравенства, екологичните и глобалните предизвикателства.

2. **Функциониране на Детска градина „Радост“, Севлиево като автономна, активна и саморазвиваща се общност, която:**

- ✓ възпитава в демократичните ценности;
- ✓ насърчава инициативност, отговорност, социална чувствителност и критичност у всички участници в образователната система;
- ✓ утвърждава устойчива, включваща, демократична и здравословна среда, свободна от различните форми на агресия и дискриминация;
- ✓ изгражда и поддържа позитивен психологически климат и възможности за избори, свързани със здравето, екологията, гражданското участие, межкултурната толерантност, взаимното разбиране, зачитане и уважение;
- ✓ създава позитивна образователна среда за диалог между представителите на различните културни общности в зависимост от тяхната възраст и компетентности, включително и чрез формите на детското самоуправление.

ОСНОВНИ ЗАДАЧИ:

1. Изграждане на култура на поведение в детската общност и готовност за участие в живота на детската градина и този на гражданското общество на община Севлиево от всички участници в образователния процес – деца, педагози, родители.
2. Изграждане на здравна и екологична култура у детето.
3. Интеркултурно образование.
4. Изграждане на национално самочувствие и отговорност у децата, възпитание на инициативност и подготовка за пълноценен живот. Патриотично възпитание. Български фолклор.
5. Безопасност на движението по пътищата.
6. Формиране на компетентност у детето за справяне и самозащита при бедствия и аварии.
7. Противоводействие на агресивността, насилието и тормоз.

III. НАЧИНИ И ФОРМИ НА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ В ДЕТСКАТА ГРАДИНА:

В ДГ “Радост”, Севлиево гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се осъществяват във всички възрастови групи чрез игри:

1. интегрирано в обучението по образователните направления;
2. интегрирано в допълнителни форми на педагогическо взаимодействие;
3. като основна форма, планирана в годишното тематично разпределение към образователно направление „Околен свят“;
4. в дейностите, които не са дейност на ДГ/заниманията по интереси;
5. проекти към фестивали „Наука на сцената“ и други вътрешни на групата;

6. в общата и допълнителната подкрепа на децата за личностно развитие.

Темите за осъществяване на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование за различните възрастови групи се определят с годишно тематично разпределение на образователното съдържание по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование за всички възрастови групи през учебно време, което е приложението към тази програма. То е част от програмната система на детската градина и е съставено по условията и реда на държавния образователен стандарт за предучилищното образование.

IV. РАМКОВИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ПО ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО, ЕКОЛОГИЧНО И ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ

Рамковите изисквания за резултатите от обучението по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование са насочени към надграждане и разширяване на изискванията за резултатите от обучението, определени в държавния образователен стандарт за предучилищното образование. Очакваните резултати като знания, умения и отношения, които да се придобият от децата са посочени в приложението към тази програма.

V. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ПОЛИТИКИ ЗА ПОДКРЕПА НА ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Институционалната политика на ДГ „Радост“ за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование е насочена към изграждане и поддържане на демократична организационна култура, която насърчава спазването на споделени правила, процедури, традиции и колективни ценности.

ДГ „Радост“ има свои утвърдени традиции и ритуали:

1. откриването на учебната година с Водосвет и въвеждане на децата от първа група от деца – III - 6 г. в ДГ;
2. официалното раздаване на удостоверението за завършена подготовителна група – 6 г. и празник „Довиждане ДГ“ пред родителите;

3. закриване на учебната година и официално изпращане на децата от ПГ-6 г. за училище с прощаване и предаване на знамето на ДГ;
4. Коледна изложба – надпревара с участие на деца и родители за коледен сладкиш, картичка, сурвакница по български обичай и коледна украса;
5. Подаряване на гражданите на община Севлиево на „Най-дългата мартеница“;
6. Участие в празниците на града - “Дни на Севлиево” – октомври;
7. награждаване на отличили се деца и учители и други служители;
8. поддържането на кът и съхраняването на знамето на детската градина;
9. Поддържане на кътове с награди на служители и награди на ДГ;
10. честването на всички национални празници, на официалните празници, на дните на национални герои и будители, на празника на детската градина;
11. традиционни срещи на бивши възпитаници и пенсионирани служители на детската градина;
12. лого на ДГ;
13. химн на детската градина;
14. честване на юбилеи на детската градина през пет години;
15. възпитаването в трайни навици за отдаване на почит и израз на националното самосъзнание чрез:
- ✓ изслушване на националния химн на тържествени за държавата и детската градина моменти;
- ✓ поставяне на националния флаг на фасадата на детската градина.

Институционалната политика на детската градина за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование включват и подкрепа на инициативността и участието на децата чрез подходящи за възрастта им включващи демократични практики:

1. участие на ПГ – 6 г. в детско самоуправление /първа седмица на месец декември/ по стради и среща на децата-„директори“ с кмета на община Севлиево;
2. организиране на доброволчески дейности във и извън детската градина – съвместни инициативи с Училищно настоятелство – Севлиево, благотворителна дейност;
3. поддържане на интернет страницата на детската градина и затворените фейсбук групи на всяка група в актуално състояние, споделяне на тематична литература по програмата;
4. организиране на празници, развлечения и съвместни инициативи с родителите, подкрепящи здравето, толерантността, социалната чувствителност, правата на човека, опазването на околната среда /почистване на дворните площи и преобоядисване на спортните пособия/ и пр.;
5. организиране на празници и събития съобразно календара на световните, международните, европейските, националните, общинските, местните, професионалните и културните дати и празници;
6. организиране на обучения на връстници от връстници;
7. развиване на детското лидерство;
8. участие в дейности по избор и неформални групи по интереси;
9. реализиране на форми на посредничество, решаване на конфликти, превенция на агресията;
10. въвеждане на практиката на деца-наставници за превенция на конфликти в групата и др.;
11. проучване на мненията, нагласите и очакванията на родителите относно процеса и съдържанието на предучилищното образование и предложения по живота в нея;

12. насърчаване на информалното учене на територията на детската градина за научаване чрез правене извън основните форми за формално образование и неформално обучение – експериментирание, „учене чрез правене“, участие във фестивали “Наука на сцената”.

Интегрална част от институционалната политика на детската градина, насочена към гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование, е подкрепата за мултикултурната среда. Когато в една и съща възрастова група в детската градина са записани деца с различна етническа принадлежност, не се допуска обособяването им в отделни групи въз основа на етническата им принадлежност.

За разработване, координиране и прилагане на институционалната политика за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование образователните институции са създават постоянно действащи екипи: група за празници и развлечения и група за превенция на тормоза и агресията.

VI. КОНТРОЛ

1. Контролът по изпълнението на настоящата програма се осъществява от директора на детската градина.
2. На контрол подлежи цялостния образователен процес и дейност на детската градина, съгласно настоящата програма и плана за контролната дейност на директора.
3. Резултатите от изпълнението на програмата се отчитат на заседание на педагогическия съвет.

Приложение част 3 към Програмна система на ДГ „Радост“, Севлиево

Годишно тематично разпределение на образователното съдържание по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование за всички възрастови групи през учебно време

Месец, седмица	Образование	Област на компетенция	Тема	Знания, умения и отношения в резултата на обучението
Септември, 1 седмица	Гражданско Образование	Междупличностни отношения	„Кой какво прави у дома“	Описва и обяснява различни роли в семейството и правата и отговорностите свързани с тях
Септември, 2 седмица	Здравно Образование	Психично здраве и личностно развитие	„Аз и другите“	Осъзнава собствената си ценност и уникалност и тази на другите хора
Октомври, 3 седмица	Екологично Образование	Вода, почва, въздух	„Всички сме си нужни и трябва да си помагаме“	Описва значението на водата, почвата и въздуха за живота на хората, животните, растенията
Октомври, 4 седмица	Гражданско Образование	Права на човека	„Моите права“ - изработване табло с правата на детето	Описва отношение и поведение на възрастни и деца, което нарушава правата.
Октомври, 5 седмица	Здравно Образование	Психично здраве и личностно развитие	„Еднакви и различни“	Умее да открива и описва разлики и прилики с другите хора
Октомври, 6 седмица	Интеркултурно Образование	Културни идентичности	„Героите на света“	Усвоява знания за празници и обичаи, традиционни за различни културни общности у нас
Ноември, 7 седмица	Гражданско Образование	Междупличностни отношения	„Да направим заедно“	Има положително отношение към сътрудничество с другите в съвместни дейности
Ноември, 8 седмица	Здравно Образование	Физическо развитие и дееспособност	„Моего тяло и грижите, които полагам за него“	Назовава основните части на човешкото тяло. Показва положително отношение към развитието на двигателни качества, сила и издръжливост
Ноември, 9 седмица	Гражданско Образование	Социална среда	„Празник у дома“	Има позитивно отношение към празниците в семейството като средство за съхраняване на духовната връзка между поколенията

Ноември, 10 седмица	Здравно Образование	Безопасност и първа помощ	„С това не се играе!“	Назовава нещата/ предмети, дейност, поведение/, които са опасни за обкръжаващата среда
Декември, 11 седмица	Гражданско Образование	Права на човека	„Дърво с правила“ - групов проект	Прави самооценка на поведението си и разбира последиците от нарушаването на правилата в отношенията
Декември, 12 седмица	Екологично Образование	Потребление и отпадъци	„Чисто и уютно“	Умее да поддържа чистота в близката среда и избира нейното значение
Декември, 13 седмица	Гражданско Образование	Социална среда	„Празници и традиции“	Ориентира се в символката и ритуалността на най-популярните български празници
Декември, 14 седмица	Здравно Образование	Превенция на употреба на психоактивни вещества	„Как празнуват децата“ Забранено- позволено /изработване на табло/	Познава и назовава предмети и вещества, забранени за деца
Януари, 15 седмица	Интеркултурно Образование	Културни различия, толерантно ст и конструктивни взаимодействия	„Игри с правила“	Отнася се толерантно към прояви на културни различия. Развива базови умения за общуване в процеса на игрова дейност в мултикултурна среда
Януари, 16 седмица	Интеркултурно Образование	Културни различия, толерантно ст и конструктивни взаимодействия. Културна	„Банго Василии“	Усвоява знания за празници и обичаи, традиционни за различни културни общности у нас
Януари, 17 седмица	Екологично Образование	Енергия и климат	„От къде идва топлината в моя дом“	Има представа за естествените източници на енергия. Описва познати климатични помени
Януари, 18 седмица	Здравно Образование	Хранене	„Полезни храни“	Има представа за полезни и вредни храни

Февруари, 19 седмица	Гражданско Образование	Власт, политика и демократични ценности	„Те се грижат за нашата безопасност“	Разпознава местните орани за ред и сигурност и има представа за тяхната дейност, свързана със спазването правата на детето
Февруари, 20 седмица	Екологично Образование	Общество и околна среда	„Чисти улици, здрави деца“	Познава правила за опазване на околната среда. Описва въздействието на някои човешки дейности върху природата
Февруари, 21 седмица	Здравно Образование	Сексуално здраве и сексуално преносими инфекции	„Момче- момиче“	Има положително отношение към собственото си тяло. Има елементарни представи за разликата между половете
Март, 22 седмица	Гражданско Образование	Демократично гражданство	„Аз съм българче“	Ориентира се в различното между „гражданин на Р.България“ и „жител на град“ ...
Март, 23 седмица	Интеркултурно Образование	Културна осъзнатост	„На театър, кино....“	Сравнява норми на поведение в културно различен битов и празничен контекст
Март, 24 седмица	Гражданско Образование	Социална политика, справедливост и солидарност	„Да бъдем приятели“	Разбира необходимостта от правила при общуване с околните. Може да обяснява своите постъпки като ги свързва с правила и ценности
Март, 25 седмица	Здравно Образование	Лична хигиена	„Здрави зъбки“	Познава и описва хигиенни навици за поддържане здравето на зъбите и устната кухина
Април, 26 седмица	Екологично Образование	Биологично разнообразие	„Животни и растения“	Има представа за многообразието от растителни и животински видове. Назовава основни жизнени фактори за човека животните и

Април, 27 седмица	Интеркултурно Образование	Културна идентичност Културна осъзнагост	„Международен ден на ромите“	растенията. Усвоява знания за празници и обичаи, традиционни за различни културни общности у нас. Сравнява норми на поведение в културно различен битов и празничен контекст
Април, 28 седмица	Гражданско Образование	Демократично гражданство	„Моята родина, моят роден град“	Ориентира се в различията между „ гражданин на Р. България“ и „жител на град“
Април, 29 седмица	Здравно Образование	Лична хигиена	„Чисти и здрави“	Демонстрира основни хигиенни навици. Разбира значението на хигиенните навици за здравето.
Май, 30 седмица	Интеркултурно Образование	Културни различия, толерантно ст и конструктивни взаимодействия	„Символите на моя народ“	Уважава и цени национални символи и ритали
Май, 31 седмица	Интеркултурно Образование Гражданско Образование	Права на човека Интеркултурно образование и права на човека	„Децата от цялата Земя имат еднакви права“	Отнася се толерантно към прояви на културни различия. Прави самооценка на поведението с и разбира последиците от нарушаване на правилата в отношенияето.
Май, 32 седмица	Здравно Образование	Хранене	„Здравословно хранене“	Спазва здравословен режим на хранене
Май, 33 седмица	Екологично Образование	Биологично разнообразие	„Жива планета“	Има представа за многообразието от растителни и животинки видове

Годишно тематично разпределение на педагогическите ситуации по тематична област „Безопасност на движението по пътищата” на ДГ „Радост” – Севлиево

ГРУПА	Образователно направление	ТЕМА	Период за планираното провеждане на ПС	
			Основна сграда	Филиал
Първа група 3/4г.	ОС	1. Моят дом.		
	ОС	2. Пътувам с мама и татко.		
	ОС	3. Моите играчки.		
	ОС	4. Разпознавам звук и цвят.		
	ОС	5. Пътувам с мама и татко на разходка.		
Втора група 4/5г.	ОС	1. Нашата улица.		
	ОС	2. Къде играят децата?		
	ОС	3. Пресичам безопасно.		
	ОС	4. Светофар – другар.		
	ОС	5. Моят велосипед.		
Трета група 5/6г.	ОС	1. Кварталът в който живея.		
	ОС	2. Познавам ли пътните знаци.		
	ОС	3. Мога ли хората без превозни средства.		
	ОС	4. Какво трябва да знае малкия пешеходец.		
	ОС	5. Какво трябва да знае малкият велосипедист.		
	ОС	6. На площадката по БДП.		
Четвърта група 6/7г.	ОС	1. Градът/селото, в което живея.		
	ОС	2. На улицата.		
	ОС	3. Пътувам с автобус.		
	ОС	4. Моят път до детската градина.		
	ОС	5. Изправност на велосипеда.		
	ОС	6. Кой знаци познава велосипедиста.		
	ОС	7. Знаците, които ни заобикалят.		

Годишно тематично разпределение на педагогическите ситуации по тематична област „ Действия при бедствия, аварии, катастрофи и пожари ” на детска градина „ Радост ” – Севлиево

ГРУПА	Образователно направление	ТЕМА	Период за планираното провеждане на ПС	
			Основна сграда	Филиал
Втора група 4/5г.	ОС	1. Изграждане на представи за понятията "вятър" и "дъжд"		
	ОС	2. Изграждане на представи за понятията "буря" и "наводнение"		
	ОС	3. Изграждане на представи за понятията "огън", "горене" и "дим"		
	ОС	4. Запознаване с причините за поява на пожар и опасността от него		
Трета група 5/6г.	ОС	1. Осъзнаване причините за бедствията - наводнение		
	ОС	2. Осъзнаване причините за пожар		
	ОС	3. Запознаване с труда на специалистите, които защитават хората от природни бедствия. Земетресение - правила за поведение		
	ОС	4. Запознаване с труда на специалистите, които защитават хората от пожари		
	ОС	5. Огънят - приятел и враг на човека		
Четвърта група 6/7г.	ОС	Разширяване, систематизиране и затвърдяване на знанията на децата, свързани с поведението и действията им при бедствия - буря и наводнение		
	ОС	Разширяване, систематизиране и затвърдяване знанията на децата, свързани с поведението и действията им при пожар		
	ОС	3. Разширяване представата на децата за труда на специалистите, които защитават хората от природни бедствия		

		бедствия. Заметресение - правила за поведение		
	ОС	4. Разширяване представата на децата за труда на специалистите, които защитават хората от пожари		
	ОС	5. Овладяване на техники и поведенчески модели в случай на бедствие		
	ОС	6. Овладяване на техники и поведенчески модели в случай на пожар		

VI. ИЗВОДИ. УСТОЙЧИВОСТ.

1. Предложените теми и дейности са подходящи за интегрирано планиране и организиране на възпитателно-образователния процес, градят у педагозите аргументираност и убеденост, че са новатори, че имат творческо съвременно мислене, че възпитава личности с отношение, поведение, позиция.
2. Реализира се конструктивно социално участие и на родители в процеса на образование.
3. Осъществява се педагогическата ни идея за утвърждаване на система от ценности във възпитанието и обучението на децата.
4. Темите позволяват използването на компетентностния подход и ориентираност към резултата.

Програмата се актуализира при нужда в началото на учебна година и при настъпили промени в нормативните актове.